

підходу до організації зазначених реформ перешкоджало перетворенню децентралізації фінансових ресурсів в реальний інструмент забезпечення фінансової стійкості місцевих бюджетів, як основної ланки інституту місцевих фінансів.

Література:

1. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: монографія / за ред. О.П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. 376 с.

2. Кулай А. В. Децентралізація фінансових ресурсів територіальних громад в умовах проведення бюджетної реформи: зб. наук. праць. Наукові записки НУ «Острозька академія». Острог, 2013. Вип. 19. С. 41–44.

3. Карпінєць В.Й., Сторонянська І.З. Муніципальний банк в системі управління фінансовими потоками великого міста. Регіональна економіка. 2012. №3. С. 96 – 105

Федінчук Марія Василівна

ст.гр. ФУПОМ-22, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидорчук А.А

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Державний борг є складовою економічної системи, що здійснює прямий і непрямий вплив на усі її основні елементи, зокрема, на державний бюджет, грошово-кредитну і валютну системи, рівень інфляції, внутрішні заощадження, іноземні інвестиції. Тому управління державним боргом є невід’ємним елементом макроекономічної політики держави, оскільки використання механізму державного боргу може стати потужним чинником економічного зростання, згладжувати нерівномірність надходження платежів до бюджету, а також механізм державного боргу активно використовується з метою регулювання грошового обігу і рівня ділової активності в країні [1].

Державний борг – це сукупність боргових зобов’язань держави, які охоплюють прямий і гарантований державою борг, витрати на обслуговування.

Залежно від класифікації він є внутрішнім та зовнішнім, коротко- та довгостроковим, у національній та іноземній валюті тощо. Від оптимізації структури боргового портфеля залежить рівень ризиків державного боргу, які визначають можливість виконання державою боргових зобов’язань [2].

Ризики державного боргу – це відхилення фактичних значень показників від планових, що ускладнює виконання боргових зобов’язань державою та призводить до зростання бюджетних витрат внаслідок збільшення сум погашення й обслуговування боргу [3].

Збільшення ризиків боргового портфеля загрожує дефолтом, тобто невиконанням або порушенням умов договору позики. Ситуація дефолту

передбачає закриття зовнішніх кредитних ринків, арешт закордонних активів, скорочення інвестицій, «заморожування» соціальних виплат, економічний спад тощо. Тому розробляється система контролю ризиків, пов'язаних із управлінням державним боргом, що передбачає досягнення економії бюджетних коштів на обслуговування державного боргу.

Оцінка рівня боргових ризиків за неможливості здійснення запозичень на фінансових ринках, потрібних для вчасного й повного виконання зобов'язань перед кредиторами або фінансування інших статей, повинна здійснюватися з урахуванням імовірності вжиття виняткових заходів щодо операцій із державним боргом і запозиченнями. Виняткові заходи — це залучення позик від НБУ й МВФ чи реструктуризація державного боргу на не вигідних для кредиторів умовах [5].

При перевищенні певного рівня державних запозичень ринкові кредитори бюджету сприйматимуть це як інформацію про істотне погіршення фінансового стану й платоспроможності уряду, а тому не заохочуть надавати йому додаткові обсяги позик або реструктуризувати існуючі боргові зобов'язання на не вигідних для них умовах у сумі, яка перевищує безпечний рівень державних запозичень. Як наслідок, уряд звертається по допомогу до кредиторів останньої інстанції (НБУ чи МВФ) [1].

Література:

1. Бондарук Т.Г. Механізм управління та обслуговування державного боргу. *Фінанси України*. 2003. №4. С. 14–19.
2. Вахненко Т.П. Особливості формування державного боргу та управління його складовими у період фінансової кризи. *Фінанси України*. 2009. №6. С. 14–28.
3. Кучер Г.В. Управління державним боргом: підручник. К.: КНТЕУ, 2009. 342 с.
4. Лондар С.Л., Башко В.Й. Підходи до систематизації й контролю ризиків, пов'язаних із управлінням державним боргом в Україні. *Фінанси України*. 2012. № 6. С. 3–14.
5. Управління державним боргом: навч. посіб. / за загал. ред. О.О. Прутської. К.: ЦУЛ, 2010. 216 с.

Храпач Маріна Русланівна

ст. гр. ФУПОМ-22, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доц. Булавинець В. М.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

У бюджетному процесі на місцевому рівні важливу роль відіграє бюджетне планування, адже від правильного визначення планових показників місцевого бюджету залежить якість його виконання.

Чимало сучасних вітчизняних науковців присвятили свої праці дослідженню теоретичних та практичних аспектів планування доходів і